

Polonika w USA

Właścicielem notesu jest:

Imię:

Nazwisko:

Wiek:

Kolor oczu:

Przyjaciele:

Ulubiony miesiąc:

Ulubiona potrawa:

Ulubione miejsce na Ziemi:

Wydawca:

Instytucja nadzorująca:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Badamy / Chronimy / Popularyzujemy
polskie dziedzictwo
kulturowe za granicą

Opracowanie merytoryczne:
Magdalena Gutowska

Korekta: Alicja Berman

www.polonika.pl

Opracowanie graficzne i druk:
Design Partners (designpartners.pl)

znajdź nas:

Copyright: Instytut Polonika 2022

Materiał ilustracyjny i zdjęcia:

Cyfrowe MNW; Instytut Polonika;
Polona.pl; Narodowe Archiwum Cy-
frowe; depositphotos.com (alkir_dep,
Cornfield, Baloncici, izakowski, photo-
maru, RedDaxLuma, stokkete, ursus@
zdeneksasek.com, viz-arch.vladvitek);
elements.envato.com

Co to są polonika?

Polskie zabytki można oglądać na całym świecie, bo Polacy mieszkali, pracowali i tworzyli w wielu miejscach, zostawiając po sobie mnóstwo ciekawych budowli, dokumentów, pamiątek...
To są właśnie polonika.

Co to jest zabytek?

To dzieło człowieka. Stara i cenna rzecz lub budowla. Cenna nie tylko dlatego, że dużo kosztuje, lecz także ze względu na to, że jest niezwykła, wyjątkowa, dzięki niej możemy wiele dowiedzieć się o minionych czasach. To pamiątka przeszłości, którą chronimy, aby kolejne pokolenia ją zobaczyły i poznały. Coś, co widzieli Twoi dziadkowie, rodzice, co dzisiaj podziwiasz Ty.

Zobacz, to są USA i Polska

Popatrz na

oba te kraje

Czy widzisz zaznaczone na
mapie stolice obu państw?

Podróż statkiem
„Batory” trwała 8 dni.

W USA mieszka
około 10 mln
Polaków.

Zaplanuj trasę swojej wycieczki!

Nie zapomnij
spakować do
plecaka:

dokumentów,

biletów,

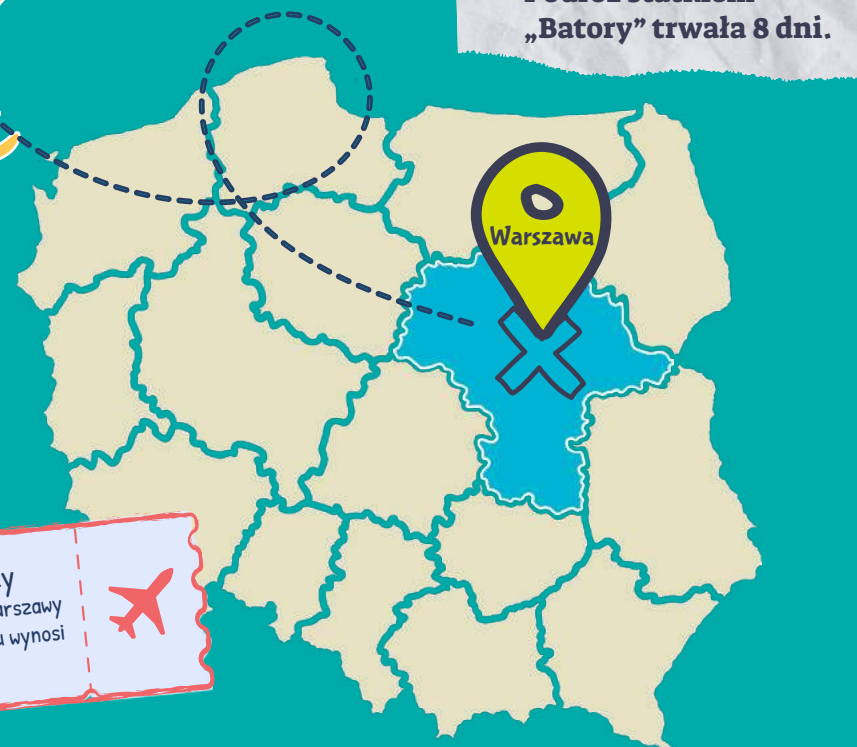
aparatu fotograficznego,

butelki na wodę,

dobrego humoru!

Czas podróży
samolotem z Warszawy
do Waszyngtonu wynosi
około 9 godzin!

Poznaj miejsce

fortepian Ignacego
Paderewskiego

a nawet płaskorzeźbę
z soli (dokładnie takiej, jakiej
pokruszonej używasz w kuchni)
przywiezionej z Wieliczki
(to miejscowość pod Krakowem),

To jest Muzeum Polskie
w Ameryce, jedno
z najstarszych muzeów
opowiadających o konkretnej
grupie ludzi w USA. Powstało
w 1935 roku! Możesz w nim
zobaczyć wiele niezwykłych
eksponatów:

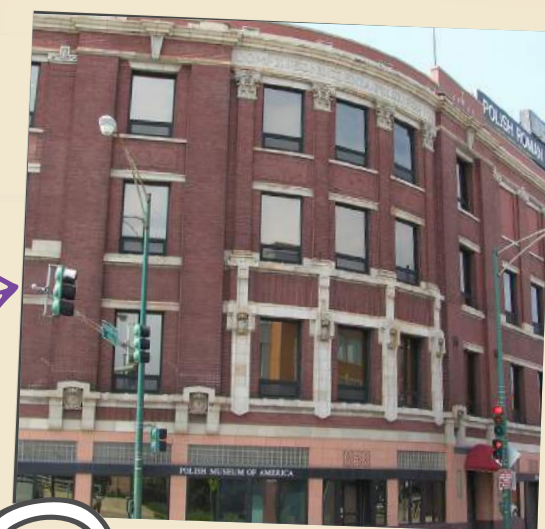
– to bardzo znany
polski kompozytor
i pianista,

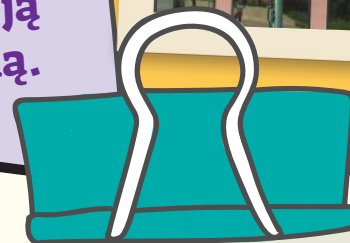
rzeźby Stanisława Szukalskiego

– niezwykle
utalentowanego artysty.

Zobacz, tak wygląda muzeum:

Zaplanuj swoją salę muzealną.

Jakie skarby
chciałbyś
pokazać?

Znani Polacy w USA

Ignacy Paderewski (1860–1941)

– kompozytor, pianista, mąż stanu, polityk. To dzięki jego wstawiennictwu prezydent Woodrow Wilson umieścił w „traktacie wersalskim” (dokumencie z 10 stycznia 1920 roku oficjalnie kończącym pierwszą wojnę światową) 13. punkt, na mocy którego Polska stała się niepodległym krajem.

Tadeusz Kościuszko (1741–1817)

– inżynier wojskowy, generał polski i amerykański, bohater wojenny obu krajów. W USA znajduje się m.in.: hrabstwo Kościuszki w stanie Indiana, miasto w Missisipi, mosty w Nowym Yorku i wyspa jego imienia na Alasce! Ale to nie wszystko, gdyż w Chicago, w centrum miasta, znajdziesz jego pomnik, podobnie jak w Waszyngtonie, Detroit oraz Bostonie. Upamiętniony został także w Akademii Wojskowej Stanów Zjednoczonych West Point.

Pola Negri (1897–1987)

czyli Apolonia Chatupiec (gwiazdy filmowe często zmieniają swoje prawdziwe imiona i nazwiska) – polska aktorka filmowa i teatralna, międzynarodowa gwiazda epoki kina niemego.

Stanisław Szukalski (1893–1987)

– artysta: rzeźbiarz, malarz rysownik, który większość swojego życia spędził w USA. Jego niezwykle prace możesz zobaczyć w Muzeum Polskim w Ameryce.

Ralph Modjeski (1861–1940)

czyli Rudolf Modrzejewski – inżynier i budowniczy mostów. To dzięki jego pracy można konstruować mosty wiszące. Zbudował ich 40 na największych rzekach Ameryki Północnej. Z podręczników jego autorstwa do dziś uczą się przyszli inżynierowie. Ralph Modjeski był synem wielkiej gwiazdy – Heleny Modrzejewskiej.

Spróbuj dopasować poniższe zdjęcia do konkretnych osób:

Tadeusz Kościuszko, XIX w, POLONA

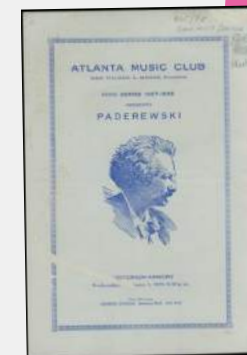
Mikołaj Kopernik, 1937, Muzeum Polskie w Ameryce

Blue Water Bridge, CC

Atlanta Music Club

Afisz: *Dziś i dni następnych premiera, w której gra nasza utalentowana rodaczka [...] w filmie „Mazur” [...], po 1930, POLONA*

Kuchnia polska w USA

Czas na poznanie tajników kulinarnych. Razem z osobą dorosłą możesz spróbować zrobić: kiszone ogórki, ciasto na pierogi oraz przepyszne śniadanie.

Ogórki kiszone

Potrzebne będą:

Pomoc osoby dorosłej
Słoik z zakrętką
Kilogram niedużych ogórków
Czosnek (obrazy)
Koper (nie koperek)
Chrzan (niekoniecznie)
Sól
Litr wrzącej wody

Sposób przygotowania:

1. Umyj wszystko.
 2. Pokrój chrzan i czosnek.
 3. Włóż do słoika koper, czosnek i chrzan.
 4. Włóż do słoika ogórki.
 5. Zagotuj litr wody, dodaj dwie łyżeczki soli.
 6. Wlej wrzącą wodę z solą do słoików tak, aby naczynie było wypełnione.
 7. Zakręć mocno słoik.
 8. Postaw go do góry dnem.
 9. Odstaw na kilka dni w chłodne miejsce.
- UWAGA: w ten sam sposób możesz kisić też buraki, rzodkiewki, marchewki...

Pierogi

Potrzebne będą:

Pomoc osoby dorosłej
300 g maki
Szczypta soli
125 ml (pół szklanki) wrzącej wody
Oliwa lub łyżka miękkiego masła
Jedno jajko, jeśli chcesz, żeby ciasto było twardsze
Miska
Stolnica
Walek

Sposób przygotowania:

1. Do przygotowanej miski wsyp mąkę, sól, dodaj oliwę (masto).
2. Dodaj wrzącą wodę i starannie wymieszaj. Jeśli chcesz dodać jajko, poczekaj chwilę, aż ciasto przestygnie, inaczej jajko może się podgotować.
3. Wymieszane ciasto zacznij ugniatać – rób podobnie jak przy zabawie plasteliną.
4. Na stolnicy wysyp odrobinę mąki, połóż ciasto i daj mu chwilę „odpocząć”.
5. Odetnij kawałki ciasta, rozwałkuj je na cienkie placki i za pomocą kubka wycinaj kółka.
6. Na każdy wykrojony placuszek nakładaj farsz, czyli nadzienie. Możesz użyć owoców, np. jagód lub truskawek, albo białego sera.
7. Następnie złóż go na pół i zlep ze sobą brzegi.
8. W dużym garnku zagotuj osoloną wodę.
8. Do wrzącej/gotującej się wody wkładaj pierogi. Gotuj je ok 2-3 minuty po wypłynięciu na powierzchnię.

Super Pancakes:

Potrzebne będą:

Pomoc osoby dorosłej
Miska
Mikser lub dużo siły do mieszania
Jedna szklanka mąki
Jedna szklanka mleka
3 jajka
3 łyżki jogurtu naturalnego (może być gęsty)
2 łyżki cukru (może być brązowy)
Pół łyżeczki sody oczyszczonej
3 łyżki oleju roślinnego

Sposób przygotowania:

1. Wszystkie produkty wymieszaj w misce.
2. Ustaw na kuchence patelnię, nalej odrobinę oleju i go rozgrzej.
3. Nakładaj ciasto na rozgrzaną patelnię.
4. Smaż po obu stronach, pomagając sobie w przekracaniu łyżką.
5. Dodaj do gotowych placków ulubione dodatki: borówki, truskawki, a może syrop klonowy?

Wystawa światowa w NY

Czy chodzisz czasami do muzeum? Lubisz odwiedzać galerie sztuki?

W części poświęconej Polsce pokazano fantastyczne dzieła! Jednym z eksponatów był pomnik konny króla Władysława Jagiełły, wykonany przez Stanisława Kazimierza Ostrowskiego.

Stanisław Kazimierz Ostrowski

Ten pomnik znajduje się w jednym z największych parków w Nowym Jorku – Central Parku – do dziś! Władysław Jagiełło to polski król, który w 1410 roku pokonał zakon krzyżacki w bitwie pod Grunwaldem. Dwa miecze symbolizują moment rozpoczęcia walki. Jagiełło oraz wielki książę litewski Witold dostali je tuż przed bitwą od wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego Ulricha von Jungingena.

Czy wiesz, że w 1939 roku, tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej w Nowym Jorku odbyła się jedna z największych wystaw sztuki światowej?

Pomnik Jagiełły w Nowym Jorku

Czy wiesz, kim jest

Tytus Brzozowski?

To architekt i akwarelista,
który tworzy swoje
niezwykłe prace nie
tylko na papierze,
ale także na murach.

Tutaj widzisz Chicago.
Czy umiesz rozpoznać
polskie ślady?

Odpowiedzi i wskazówek
szukaj na kolejnej stronie.

Znajdź na ilustracji

Zobacz, tutaj na
pewno znajdziesz:

1. **Pomnik Tadeusza Kościuszki**
– już go znasz z poprzednich stron zeszytu.
2. **Muzeum Polskie w Ameryce**
– to też nie będzie trudne.
3. **Wieżę kontrolną im. Romana Pucińskiego na lotnisku O'Hare** – na pewno jest!
4. **Kościół św. Michała Archaniola.**
5. **Kościół św. Trójcy.**
6. **Kościół św. Stanisława Kostki**
– tu jest prosto, więc bez podpowiedzi.
7. **„Agorę” Magdaleny Abakanowicz**
– to znana polska artystka, jej prace szukaj w lewym górnym rogu na dachu budynku.

Jeśli ci się nie udało, szukaj bardzo jasnych cyferek na rysunku.

Mosty

Już go znasz, bo pojawił się na poprzednich stronach tego zeszytu.

Lubicie mosty? W Filadelfii znajduje się fantastyczny most Benjamina Franklina, znak rozpoznawczy tego miasta.

W dniu oddania do użytku był najdłuższym mostem wiszącym na świecie.

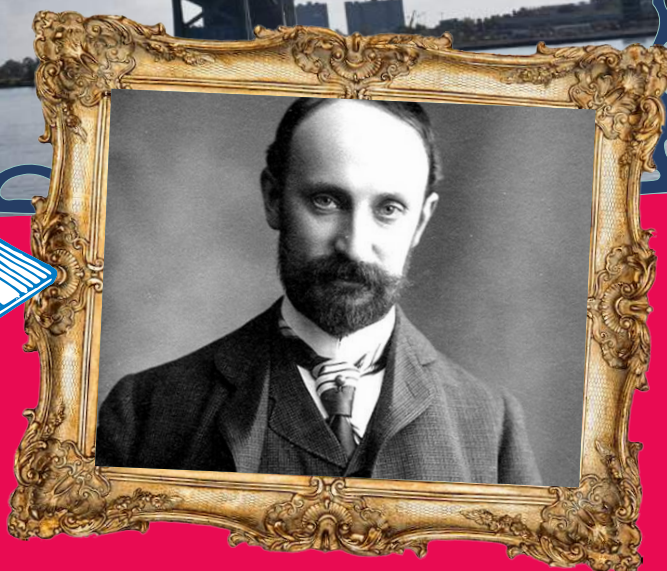
Przejsie go spacerem może ci zająć nawet

45 minut.

Ma aż
2917,86 metra,
czyli prawie 3 kilometry.

Jest on dziełem polskiego budowniczego i konstruktora

Rudolfa Modrzejewskiego.

**To jest miejsce na Twoją
wymarzoną trasę po
Ameryce.**

